

บทคัดย่อ

สถิติการป่วยด้วยโรคเบาหวานชนิดที่สองมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี มีการประมาณว่า มีจำนวนคนป่วยเบาหวานชนิดที่สองเพิ่มขึ้นทั่วโลกจาก 108 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2523 เป็น 422 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2557 เบาหวานเป็นสาเหตุของภาวะแทรกซ้อนหลายอย่าง ทั้งผลต่อหัวใจ เส้นเลือด ตา ไตและเส้นประสาท การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินอิทธิพลของปัจจัยเสี่ยงด้านพฤติกรรมที่ปรับเปลี่ยนได้ ต่อการเกิดโรคเบาหวานชนิดที่สอง และปัจจัยเสี่ยงทางด้านสังคมประชากร และด้านสรีรวิทยา การศึกษานี้เป็นการศึกษารูปแบบ case-control study (1:1) จากจำนวนประชากรคนไทยอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป จาก 5 ภูมิภาคทั่วประเทศไทย โดยมีผู้ป่วยเบาหวาน จำนวน 922 คน และกลุ่มควบคุม 997 คน โดยการตอบแบบสอบถามที่ทำการพัฒนาขึ้นมาจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านต่าง ๆ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เป็นสถิติเชิงพรรณนาดูความถี่และเปอร์เซ็นต์ รวมถึงวิเคราะห์โดยการถดถอยโลจิสติก (logistic regression) ดูความสัมพันธ์ของตัวแปร odds ratio ผลการศึกษาพบปัจจัยเสี่ยงในการเกิดเบาหวาน ได้แก่ การแต่งงาน การศึกษาน้อย มีประวัติคนในครอบครัวป่วยด้วยเบาหวาน มีอายุมาก น้ำหนักเกิน ความดันซิสโตลิกสูง มีไขมันในเลือดประเภท HDL ต่ำ ไขมันไตรกลีเซอไรด์สูง กิจกรรมทางกาย (metabolic equivalent of task หรือ MET) ไม่เพียงพอ ปัจจัยเสี่ยงต่อโรคเบาหวานที่พบบนนั้น มีทั้งปัจจัยที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้ เช่น อายุมาก และปัจจัยที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ เช่น การทำกิจกรรมทางกายที่เพิ่มขึ้น และการศึกษา

Abstract

The number of people with type 2 diabetes mellitus has been increasing every year. It was estimated that the number had increased from 108 million in 1980 to 422 million in 2014. Diabetes mellitus causes various complications on many organs including heart, vessels, eyes, kidneys, and nerves. This study aimed to evaluate behavioral, social, and physical risk factors of type 2 diabetes mellitus, which are considered modifiable. This was a case-control study (1:1) in which 922 case and 997 control Thai subjects aged 35 years and older from 5 regions of Thailand were enrolled. Questionnaires jointly developed by a panel of specialists were used and the data was analyzed as a descriptive study describing the data in frequency and percentage, and as an inferential study using logistic regression and describing as odds ratio. Based on the results of this study, risk factors associated with diabetes mellitus included marriage, low education, having a history of diabetes mellitus among family members, elderly persons, overweight, high systolic blood pressure, low HDL, high triglyceride, and insufficient metabolic equivalent of task (MET). These risk factors could be classified into two main types, i.e. unmodifiable ones such as being elderly persons, and modifiable ones such as insufficient MET and level of education.

คำสำคัญ

เบาหวาน, ปัจจัยเสี่ยง, คนไทย

Keywords

diabetes mellitus, risk factor, Thais